

Nüfusumuz

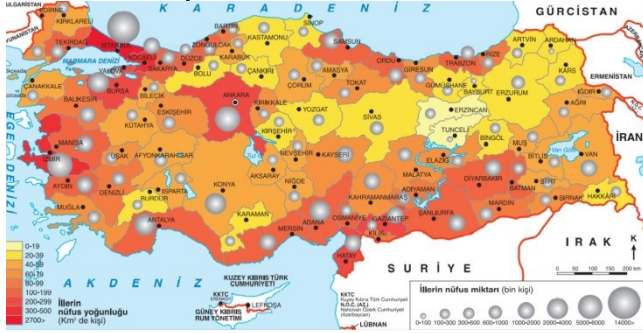
Nüfus; belirli bir yerdeki insanların toplam sayısıdır.

Nüfus yoğunluğu; bir yerde kilometrekareye (km²) düşen insan sayısıdır. Bir yerdeki nüfus yoğunluğunu hesaplamak için, O yerin nüfusu, yüzölçümüne bölünür.

► Bitlis nüfusu 349.396 / yüzölçümü 8.855

Nüfus yoğunluğu; km²'de 39,4 kişidir.

► Türkiye'nin nüfus yoğunluğu 110, İstanbul'un 3049, Tunceli'de 11 kişidir.

Haritada da görüldüğü gibi Türkiye'de nüfusun dağılışı dengesizdir.

*Türkiye fiziki haritasını inceleyen bir kişi nüfusun daha çok nerelerde yoğun - nerelerde تنها olduğunu söyler?

Dağlık - yükseltinin fazla olduğu doğu bölgelerinin تنها, düzlük - yükseltinin az olduğu batı bölgelerinin kalabalık olduğunu,
iklimin daha ılıman olduğu kıyı bölgelerinin daha sık, iç bölgelerin daha تنها nüfuslanacağını...

Nüfus, nüfus sayımı ile tespit edilir. İlk nüfus sayımı 1831'de II. Mahmut zamanında yapıldı.

Vergi verecek ve askere alınacak kişileri tesbit etmek amaçlandığından sadece erkekler sayılmıştır.

Tarih boyunca devletler, nüfuslarının çok olmasına önem verirdi neden?
çünkü fazla nüfus; fazla asker - fazla vergi demekti.

Günümüzde nüfusun sayısından çok nitelikli olması yani eğitilmiş olması önemlidir. neden?
Çünkü nitelikli nüfus ülkenin gelişmesinde çok büyük etkiye sahiptir.

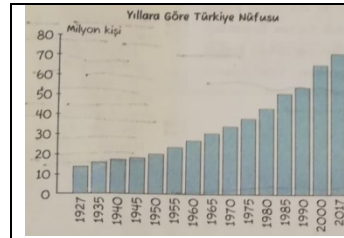
Cumhuriyet döneminde, ilk nüfus sayımı 1927'de yapılmıştır. O ve 5 ile biten yıllarda, 5 yılda bir yapılan nüfus sayımı için önceden bir pazar günü seçilerek, o gün sokağa çıkma yasağı uygulanıp, insanlar bir anlamda eve hapsedilirdi. 2007'de uygulanan Adrese

dayalı nüfus kayıt sistemi(ADNKS) ile bu yasak sona erdirilmiştir. Bu sistem ile ilgili verileri toplayan devlet kurumu: **Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)** dur.
TÜİK verilerine göre 2020 TR nüfusu : **84.680.273**'dir.

Genel nüfus sayımlarıyla; ülkenin nüfusu yanında; nüfusun yaş ve cinsiyet dağılımı, öğrenim durumları(ilk, orta, üniversite...), ailelerin çocuk sayısı ve iş durumları(çalışıp-çalışmadığı / hangi mesleği yaptığı), kırsal ve kentsel nüfus, gelir düzeyi... tespit edilir.

* Devlet, neden nüfus sayımı yapar? *

Devlet, vatandaşlarının, eğitim, sağlık, güvenlik, ulaşım, kültür, çalışma... gibi alanlardaki ihtiyaçlarını belirleyip, bunun için gerekli planlamaları ve yatırımları yapmak amacıyla yapar. Ör: elde ettiği verilere göre o şehre -ilçeye: okul, hastane-sağlık ocağı, karakol, huzurevi, kütüphane, metro, toplu konut... gibi ihtiyaçlar belirlenip, planlamalar-yatırımlar yapılır.

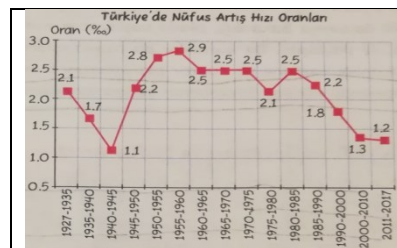
Türkiye'nin nüfusu 1927'den günümüze sürekli olarak artmıştır. Çünkü doğal nüfus artışı olmuştur yani doğumlar ölümlerden fazladır.

Kırsalda nüfus doğumlardan artarken, kentlerde nüfus hem doğumlar kadar hatta daha fazla göçlerle(kırsaldan) artmaktadır.

Dış göçler, nüfusu artırır yada düşürür.

Ör: 1965-1975 yurt dışına(özellikle Almanya'ya) 800 binden fazla işçi göçü yaşanmıştır.

1980'li yıllarda Bulgaristan'da baskı gören Türklerin önemli bir kısmı(350 bin) Türkiye'ye göç etmek zorunda kalmışlardır.

2018 verilerine göre; % 1,4 ile az gelişmiş ülkelerin gerisinde, gelişmiş ülkelerin ise çok üzerindedir. (Ör: Afganistan'da yüzde 2,5, Fransa'da 0,4'tür.)

Türkiye'de nüfus artış hızı 1980'lerden beri düşmektedir. Neden?

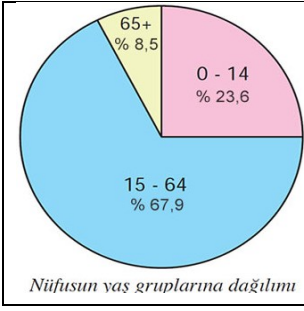
Tablo 3.3: Türkiye Genel Doğumlar, 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Türkiye	1.351.088	1.336.422	1.314.764	1.297.638	1.252.745	1.183.652

Nüfusun yoğunluğunun eğitim-ekonomik seviyenin daha yüksek olduğu kentlerde yaşamaya başlaması (şehirleşme), iş hayatındaki kadın oranının artması, aile(nüfus) planlaması

Türkiye'de nüfus artış hızının en düşük olduğu dönem 1940-1945 arasındır. neden?

İkinci Dünya Savaşı sırasında erkek nüfusun büyük bölümü silahlı kuvvetlere alındığı için

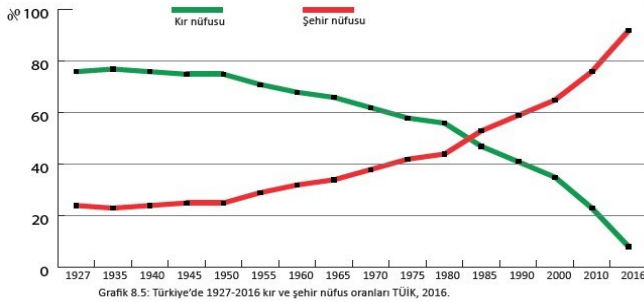
Türkiye nüfusunun büyük kısmı **genç** ve dinamik bir yapıya sahiptir. Bu nedenle ülke bütçesinin önemli bir bölümü **eğitime** ayrılır. **Genç nüfusun fazlalığı** **işsizlik** sorununu artıran bir nedendir.

Ülkemizde yaşlı nüfus azdır. Gelişmiş ülkelerde yaşlı nüfus yüksek, az gelişmiş ülkelerde ise çok düşüktür. Neden?

Gelişmiş ülkelerde ekonomik seviye yüksek olduğundan beslenme ve sağlık imkânları da gelişmiştir. Bu ise ortalama insan ömrünü yükseltir.

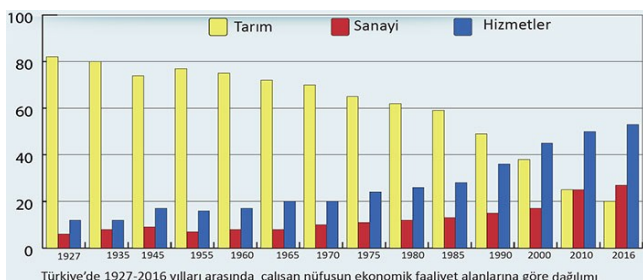
Türkiye'de kadın ve erkek nüfusu birbirine çok yakın hatta denktir. Sadece Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı yıllarında erkek nüfusun önemli kısmı şehit olduğundan kadın nüfus oranı yüksekti.

Grafikte görüldüğü gibi cumhuriyetin ilk yıllarında halkımızın büyük bölümü köylerde yaşıyordu. 1950'lerde köylerden kentlere göç hareketi ile 1980'lerde kırsal-kent nüfus oranları eşitlenmiştir. 2018 ADNKS verilerine göre Türkiye nüfusunun %92,3'ü il-ilçe merkezlerinde, %7,7'si ise köy-beldelerde yaşamaktadır.

Şehirleşme oranının en yüksek olduğu bölgemiz; Marmara, en az olduğu bölge ise D.Anadolu Bölgesi'dir. Neden?

Marmara bölgesi Sanayi ve hizmet(eğitim-sağlık,turizm...) gibi alanlarda geliştiğinden nüfus kentlere yoğunlaşmıştır. D. Anadolu ise sanayi, ulaşım, tarım gibi alanlarda gelişemediğinden hayvancılık temel geçim kaynağıdır, dolayısıyla nüfusun önemli kısmı kırsalda yaşamaktadır.

Çalışanların ekonomik faaliyetlere göre dağılımı, bir ülkenin gelişmişlik düzeyini gösterir. Cumhuriyetin ilk yıllarında halkımızın büyük bölümü tarım-hayvancılık alanında çalışırken, günümüzde bu oran %19'a kadar gerilemiştir. Günümüz Türkiye'si gelişmekte olan bir ülke olarak nüfusun büyük kısmı sanayi ve hizmet sektörlerinde çalışmaktadır.

Bir ülkedeki okur-yazar oranı- nitelikli insan gücü oranı, o ülkenin gelişmişliğinin göstergesidir. Az gelişmiş ülkelerde okur-yazar oranı- nitelikli insan gücü oranı düşük iken, gelişmiş ülkelerde bu oran çok yüksektir.(ör; Norveç'te %100, Japonya'da %99, Afganistan'da %31, Nijerya %51...)

* 2016 verilerine göre neden kadınlarda okur yazar oranı erkeklerden daha az olabilir?

Ülkemizin doğu ve kırsal bölgelerinde, bir dönem kız çocuklarına önem verilmemesi, okutulmaması.

Son yıllarda devletimizin-STK'ların yaptığı kampanyalar ile devletimizin yaptığı yasal düzenlemeler ile kadınların okuryazarlık eğitim oranı büyük oranda artmıştır, öyle ki cumhuriyetin ilk yıllarında kadınların okur-yazar oranı %1 bile değildi.

★ Türkiye'de eğitim seviyesinin yüksek olduğu batı bölgelerinde doğurganlık oranı düşüktür.(....)

★ Ülkemizde tarım alanında çalışanların oranı yıldan yıla azalmaktadır.(...)

* Türkiye'de yaşlı nüfus oranı düşüktür. (....)

★ Gelişmiş ülkelerde nüfusun büyük kısmı ..... ve ..... alanında çalışırken, az gelişmiş ülkelerde nüfusun büyük kısmı ..... ve ..... alanında çalışır.

★ Ülkemizde şehirlerin nüfusu doğumlardan çok ..... ile artmaktadır.

★ Kocaeli, 2 milyon'a yakın nüfusu sahiptir, bunun en önemli nedeni kentin .....

■ Ülkemizde, yükseltisi fazla olan yerler fazla nüfuslanmıştır. (...)

* Antalya, 2 milyonu aşan nüfusu ile en kalabalık kentlerimizden biridir. Neden?

Uzun-sıcak yazları, geniş plajları, tarihi ve doğal varlıkları ile turizmde, ılıman iklimi-verimli toprakları ile tarımda geliştiği için, tarım ve turizm alanında yüzbinlerce insana geçim imkânı sunduğundan...

Şanlıurfa, 2 milyonu aşan nüfusu ile en kalabalık şehirlerimizden biridir. Oysa 40 yıl önce en fazla göç veren şehirlerimizden biri idi. Neden?

Kent verimli-geniş topraklara sahip olmasına karşın çok kurak bir iklime sahiptir. Ş.Urfayı da kapsayan GAP projesi ile yapılan barajlar-sulama kanalları ile kentin sulama sorunu büyük oranda çözüldü. Tarımda-üretimde büyük gelişme sağlandı.

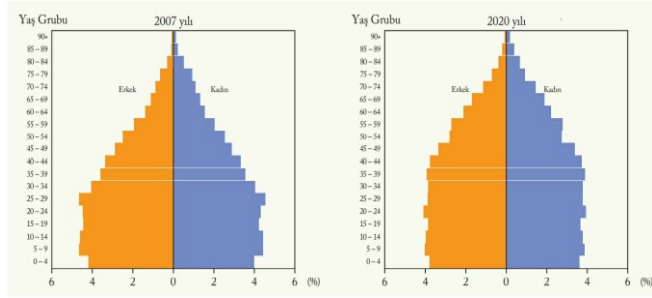

* Ağrı, تنها nüfuslanmıştır, neden?

çünkü iklimi soğuk-karlı ve arazi yapısı yüksek-dağlıktır bu durum hem tarımın, hem ulaşımın ona bağlı ticaret, sanayi ve turizmin gelişimini engellemiştir. Temel geçim kaynağı hayvancılıktır.

Zonguldak, çok engebeli-dağlık bir arazi yapısına sahiptir. Toprakların yarısından fazlası orman ile kaplıdır. Buna karşın 591 bin nüfusa sahiptir. Neden?

Kentte zengin taşkömürü yataklarının bulunması ve işlenmesi(demir-çelik fabrikası) madencilik ve sanayinin gelişimini sağlamış, önemli işçi nüfusuna ev sahipliği yapmasına imkan vermiştir.

* Grafikler incelendiğinde 2007'den 2020'ye nasıl bir değişim görülmektedir?

Ortalama yaşam süresi artmıştır.(2018 TÜİK verilerine göre 78, 2000 yılında 70, 1985 yılında 64,3 idi.) Nüfus içerisinde 0-4 çocuk yaştaki nüfusun oranı azalmış, çünkü doğurganlık-nüfus artış hızı yıldan yıla eski yıllara göre azalmıştır. Yaşlı nüfus oranı giderek artmaktadır.

Yaşlı nüfus(65+) oranının 2018 yılında %8,7, 2023'te %10,2, 2040'ta %16,3, 2060'ta %22,6 ve 2080'de %25,6 olacağı öngörülmektedir.

DK. S.110 2.etkinlik(grafik) üzerine yapılacak